

Da Thisted Gymnasium lå ved Øresund

Arne Ringgaard Pedersen

Følgende artikel vidner om, at lokalhistorie ikke behøver at være bundet til lokaliteten. Et betydeligt antal unge mænd fra Thy fulgte i mellemkrigstiden en usædvanlig skolevej fra realskolerne i Hurup og Thisted til Rungsted Statsskole, der havde kostafdeling. Artiklen belyser det særprægede og igangsættende miljø, der herskede ved denne skole og beskriver oplevelsen ved som 16-17-årig at blive omplantet fra det yderste Nordvestjylland til det mondæne Nordsjælland.

Artiklen rummer en samlet fortegnelse over de Thydrengene, der drog til Rungsted.

En egnens historie består af et utal af begivenheder, der - stykket sammen - blandt andet giver et billede af de mennesker, som gennem tiderne har befolket egnen. De markante og dramatiske tildragelser træder naturligvis stærkest frem i det samlede billede, som imidlertid ikke er "færdigt", så længe de små og mere dagligdags hændelser mangler.

Historisk årbog har gennem snart hundrede år været med til at beskrive - og lægge "brikkerne" til det puslespil, som hedder Thylands historie. Jeg vil her forsøge at tilføje spillet endnu en lille brik oven i købet fra en vinkel af egnens historie, som er kommet til udfoldelse uden for Thy.

I 1947 startede Thisted Gymnasium på Østre Skole på Munkevej, og her blev de første studenter udklækket i 1950. Indtil da var mulighederne for fra hjemmet at frekventere et gymnasium ikke gode for de mange unge, som i de velrenomerede realskoler i Hurup og Thisted havde erhvervet gode eksamener, der fremmede lysten til at gå gymnasieveje.

Oprindeligt skulle de nærmeste gymnasier nemlig findes i Viborg og Aalborg. I 1938 blev Struer Statsgymnasium etableret i den bygning, som var blevet frigjort ved nedlæggelsen af DSB's 3. distrikt, og i 1941 fik Nykøbing på Mors sit kommunale gymnasium. Herved rykkede gymnasie mulighederne nærmere Thy.

Struer Statsgymnasium fik imidlertid ikke - måske bortset fra Thyholm, som havde præliminærudannelse i Hvidbjerg - nogen betydning "nordenfjords". Derimod var gymnasiet i Nykøbing let tilgængeligt ved bustransport over den i 1939 åbnede Vildsundbro. Det skal imidlertid ikke skjules, at det forspring, som Nykøbing herved havde fået i forhold til Thisted, avlede en udtalt aversion mod, at thyboerne lod sig friste til at søge det lille gymnasium på Mors. I et vist omfang havde gymnasiet dog i perioden frem til 1947 søgning fra Thy-siden.

Hvordan klarede man sig så før 1947 med de - geografisk bestemte - ringe muligheder for en gymnasieuddannelse for de unge fra "landet mod nordvest"?

De mange piger, som udgik fra realskolerne i Hurup og Thisted med meget store realeksamener, måtte - med enkelte undtagelser - resignere.

For drengene kom "redninesplanken" gennem mange år til at hedde Rungsted Statsskole, og denne alliance mellem Thy og Nordsjælland fortjener at blive belyst nærmere.

Rungsted Statsskole var en direkte fortsættelse af Rungsted Kostskole, der blev grundlagt i 1900 af rektoren igennem de kommende næsten 40 år, E. Skovgaard-Petersen. I 1920 blev skolen overtaget af staten og dens navn ændret til Rungsted Statsskole; men skolen var stadig en kostskole.

Skolen var beliggende på Vallerød Banevej 23 i Rungsted, som ligger ud til Øresund ca. halvvejs mellem København og Helsingør, og som er en del af Hørsholm kommune.

I det tidsrum, denne beretning omhandler, omfattede skolen følgende afdelinger:

- en fireårig mellemskole
- en etårig realklasse
- et treårigt gymnasium, delt i 2 linier: den nysproglige og den matematisk-natur-videnskabelige linie.

Rungsted Statsskole (formentlig i 1950'erne).

Kostskolens hovedbygning, hvor eleverne fra 1. og 2. g boede. Til højre for indgangen midt i billedet boede økonomiinspektør H. C. Nielsen i stuen og husmoder Maud Myhre på 1. sal. Bag de to synlige vinduer på 1. sal under frontispicen lå værelse nr. 11, hvor artiklens forfatter boede i skoleåret 1943-44 med kammerater fra Vestervig, Aars, Samsø og Korsør.

Den store spisesal, køkkenet og vaskeriet lå i en lav forlængelse af bygningen til venstre.

Skolen havde 280-300 elever, hvoraf de 120 gik i de 6 gymnasieklasser. Indtil de første år som statsskole bestod kostafdelingen (65 alumner) af drenge fra alle skolens afdelinger, derefter alene af 65 drenge fra gymnasieafdelingen. De resterende elever - piger og drenge (i daglig tale kaldt for "de skolesøgende") - havde

stort set bopæl i Hørsholm kommune eller kom med Kystbanen fra syd (Vedbæk-området) eller fra nord (Nivå-Humblebæk-området).

Til denne scene, hvis kulisser og indre liv jeg skal vende tilbage, har mangen en Thydreng på 16-17 år fra kystbanestationen Rungsted Kyst en augustsøndag transporteret sit habengut op til Vallerød Banevej 23 på skolens trækvogn ("ligvognen"). Tre år i et ukendt "land" kunne begynde.

Ved gennemgang af skolens årsberetninger har det været muligt at trække disse drenge ud af glemsele. Fra 1922 og frem til strømmen tog af og helt ophørte, da Thisted i hjemlige omgivelser fik sit gymnasium, drejer det sig om 75 drenge. I et bilag til denne artikel er disse opmarcherede. Enkelte nåede (som det ses i bilager) ikke den planlagte afslutning - studentereksamen -, men mange fine eksamenspapirer blev hjemført til Thy.

Billedhuggeren Johan Galster (f. 1910) har som den eneste Thisted-dreng frekventeret skolens mellemskoleafdeling forud for gymnasieårene, nemlig fra 1923-25 (afsluttende med en formidabel flot mellemskoleeksamen). Han slutter sin artikel "Opbrud fra Thy" (Jul i Thy, 1984) med disse ord: "Endnu et år tilbragte jeg i Thisted, så blev jeg i august 1923 optaget på Rungsted Statskole, takket være overlærer Skinhøjs anbefalingskrivelse og vistnok navnlig familien Smiths indsats".

Galster har i forbindelse med nærværende artikels tilblivelse uddybet dette over for mig. Han fortæller, at købmand Valdemar Smiths søn Arne i 1922 - i øvrigt sammen med 2 andre som de første Thisted-drenge - var blevet optaget i gymnasiet på Rungsted Statsskole, men at Arne - som var opslugt af sin interesse for handelslivet - ikke dér havde fundet sin rette hylde, og at Galster derfor ved familien Smiths mellemkomst overtog Arnes plads på kostafdelingen i 1923.

Det var begyndelsen. Skoleåret 1939-40 var Thisted-epokens kulmination. 20 drenge fra Thy - heraf 14 fra Thisted, svarende til 30% af kosteleverne, var i dette skoleår fordelt i skolens 6 gymnasieklasse.

Hvordan eksempelvis en husmand i Malle ved Sennels økonomisk kunne overkomme at sende en søn på kostskole i den anden ende af landet, kan der naturligvis kun gisnes om. Resultatet for sønnen blev en sproglig studentereksamen med udmærkelse. Men om de økonomiske betingelser for ophold m.v. kan mere generelt anføres følgende:

Skole- og opholdsafgifter udgjorde - på grundlag af forsørgerens skatteindtægt (det beløb, hvortil forsørgeren var ansat til beregning af indkomstskat til staten) - i 1944 følgende beløb (kun den efter datidens forhold realistiske del af skalaen er medtaget):

Skatteindtægt kr. årlig	Årlig afgift kr.
indtil 4000	345
4050-5000	435
5050-6000	525
6050-7000	615
7050-8000	705

Disse beløb - for en håndværker typisk en årlig afgift på 435 kr. - dækkede betaling for undervisning, logi, kost og vask.

Ud over udgifterne til det "udstyr", man skulle stille med ved ankomsten, og som beskrives senere, måtte regnes med en årlig udgift på omkring 400 kr. til bøger, småfornödenheder og rejser til hjemstavnen. En returbillet Rungsted Kyst - Thisted kostede i begyndelsen af 40'erne 36 kr.

Flid, dygtighed og de økonomiske forhold kunne efter 1. gymnasieår, hvor optagelsen på kostafdelingen var "på prøve", give halv eller i ganske specielle tilfælde hel friplads. Ud fra alle de anførte kriterier havde husmandssønnen fra Malle en sådan hel friplads.

Skoleåret startede som nævnt i august, og ventetiden fra slutningen af marts, hvor eksamensafslutningen i Thy havde fundet sted, og frem til meddelelse om optagelse, føltes lang og dræbende. I begyndelsen af juli kom så det forløsende brev, og så blev der travlt i de "heldige" hjem. Følgende uddrag fra 1944-årsberetningen illustrerer hvorfor:

"Nyoptagne Alumner skal medbringe 50 Kr. til løbende Udgifter i den første Tid. Desuden medbringes følgende: en Seng med Madrasser Skraapude, Hovedpude, Tæpper eller Dyne (ikke Underdyne!), et mørkt Sengetæppe, Sengeforligger, Servantestel med Toiletspand, 3 par Pudebetræk, 3 Dynebetræk, 6 Haandklæder 6 Skjorter (hvoraf 1 hvid), 3 sæt Nattøj (indtil 1938: 3 Natskjorter), 4 Sæt Undertøj, 8 Par Strømper, 12 Lommetørklæder et Par Hjemmesko med Hæle samt en Pose til snavset Tøj; endvidere: Ske, Gaffel og Servietbaand. Alle de her nævnte Sager saavel som alt henhørende til det personlige Udstyr (hvortil ogsaa hører en Hat) skal ved Ankomsten være tydeligt mærket med fuldt Navn, - og hvor det er muligt: Med paasyet Navn. Skolens Vaskeri besørger vederlagsfrit Vask, Strykning og Eftersyn. Dersom den herskende Varemangel vanskeliggør fuldstændig Opfyldelse af ovennævnte Krav med Hensyn til Linned og Beklædning, maa nærmere skriftlig Forhandling med Skolen finde sted.

Servante anskaffes efter nærmere Aftale med Skolen, som kan anbefale en særlig egnet Type. Angaaende eventuel Overtagelse af tidligere benyttede Elev-Servanter henvises til Korrespondance med Økonomiinspektør Lektor Nielsen. Til Gymnastik og Sport skal anskaffes 1 Par hvide Lærredsbukser og en hvid Gymnastiktrøje, hvilket kan faas gennem Skolen. Cykler maa medbringes, men skal holdes i brugelig Stand. Skolen paatager sig intet Ansvar for dem.

En del af de Bøger, der bruges i Gymnasiet, vil kunne købes antikvarisk (j: som bragte Bøger) hos Boghandlerne i Rangsted og Hørsholm."

Grundlæggeren af Kalundborgs største virksomhed i 60'erne "Carmen Curler", fabrikant Arne Byberg Pedersen, gav den 10. september 1967 et stort interview i Politiken. Heri fortæller han om sit liv og sin karriere og beretter om, hvorfor han - husmandssønnen fra Vestsjælland - ikke stod distancen som kostelev på Rungsted Statsskole. Hans væsentligste begrundelse herfor var, at skolen var præget af grosserer sønner fra Hellerup, som lå og krydsede rundt i flotte lystbåde på Øresund.

Gennemgår man elevfortegnelserne i skolens årlige beretninger, hvor også forældrenes erhverv er angivet, er det tydeligt, at der gennemgående er en klar forskel mellem de stillingsbetegnelser, som er hæftet på "de skolesøgendes" og alumnernes forældre. Alumnerne var

rekrutterede fra landets gymnasiefattige egne - foruden Thy var Skagen, Himmerland, Kalundborgegnen og Stevns således hyppigt repræsenterede - og kom fra et andet miljø end det, som prægede Hørsholm og omliggende kommuner.

Mellemskolelærer E. Michelsen med 3. mellemskoleklasse 1923-24 på Rungsted Statsskole. Yderst til højre i 2. række sidder Johan Galster, som i sommeren 1928 – med studentertue og en matematisk eksamen med udmærkelse – siger farvel til fem gode år på skolen for at begynde en uddannelse til billedhugger. – Hans forbindelse til Valdemar Smith førte til, at dennes svigermøder, fru Erlander, som boede i Hørsholm, nød at få besøg af den unge Galster. Til trods for, at besøgene som regel sluttede med, at der vankede en 5-kroneseddel, måtte den ældre dame engang imellem fremprovokere besøg ved at ringe til rektor Skovgaard-Petersen.

Det første møde med nye kammerater, som - fra forudgående mellemskoleår - var kendt med skolen og det lokale miljø, kunne da også godt gøre en dreng fra det jyske lidt beklemt. Forskel i sprog - tone og ordvalg - var medvirkende hertil. Jeg selv, som ikke var kendt med fremmedord som "eksorbitant" - jeg ved ikke om ordet på daværende tidspunkt overhovedet havde været på nogens læber i Thisted - benyttede da også min første efterårsferie til hos boghandler Balleby at anskaffe mig Berlingskes fremmedordbog.

Et andet forhold, som kunne gøre én lidt beklemt i den første tid i de nye omgivelser, var de forskellige forudsætninger, eleverne mødte med. Realskolen på Plantagevej var en god skole, som sendte sine elever velfunderede ud i samfundet. Men undervisningen i Thisted var ikke målrettet på gymnasiet. Det gav "indavlen" fra mellemskoleafdelingen i Rungsted et midlertidigt forspring. Selv husker jeg nogle begynderproblemer omkring faget kemi, hvor kemiske formler fra gymnasietidens start var hverdagskost for de klassekammerater, som i mellemskolen var blevet forberedt til gymnasiet. I Thisted havde vores fysiklærer, Ove Degn, nærmest som et kuriosum fortalt os, at "nogle kaldte vand for H₂O".

Men beklemmelsen fik hurtigt ende. Det viste sig naturligvis, at de piger og drenge, vi alumner mødte som nye klassekammerater mandagen efter, at vi havde håndteret "ligvognen", var ganske flinke. Dertil kom, at det miljø, som prægede skolen, og som navnlig betød noget for alumnernes hverdag, i høj grad blev skabt af de 65 kostelever selv, som jo udgjorde halvdelen af samtlige gymnasiaster. Udvalget af kosteleverne havde bevidst en social slagside - Hellerupdrengegenes indslag manglede ganske.

Den store fabrikants udsagn var derfor ganske ude af proportioner.

"Om tre år er jeg tilbage i Thisted" var min afskedssalut, da jeg i august 1943 drog til Rungsted. Men det gik helt anderledes. Og det var generelt.

Når man lader blikket løbe ned ad den lange liste over de drenge, som tog turen over til Øresund, kan det konstateres, at vist kun een af de mange fik sit virke i Thisted - og han var vel forudbestemt til at overtage faderens boghandel. Efter studentereksamen fortsatte videreuddannelsen typisk borte fra hjemstavn - oftest i København med et netværk af kammerater fra Rungsted.

Det betød, at Thisted og skolekammeraterne dér var rykket i baggrunden. Allerede i efterårsferien i 1943 - altså efter kun to måneder på Sjælland - kunne jeg mærke, at livet i Thisted glimrende havde kunnet fortsætte uden mig. Mine gamle skolekammerater havde på handelsskole og teknisk skole fundet nye kammerater og "forbindelser". Den omstændighed, at de var trådt ud i erhvervslivet, gjorde dem mere voksne. Og kammeraterne fra "mit" TIK-juniorhold var blevet seniores. Det var derfor også interessant at iagttage, at det var kontakten mellem thisteddrene på Rungsted og Birkerød statsskoler, som var intens i den oktoberuge i 1943, hvor vi var hjemme i Thisted!

Først gennem skolejubilæerne for klassen på Plantagevej - begyndende med 25 års jubilæet - har jeg påny knyttet gode forbindelser med mange af skolekammeraterne fra perioden 1933-43.

Hvordan blev vores hverdag på skolen i Rungsted. En fornemmelse heraf kan gives ved at gengive den fastlagte inddeling af den almindelige skoledag (6 dage om ugen):

Kl. 7.00-	vækkes der
7.30-7.40	morgenmad
7.50-8.15	morgenlæsetid (frivillig)
8.15- 8.30	fritid
8.30- 8.35	morgensang
8.37-10.25	de 2 første skoletimer
10.25-10.50	frokost
10.50-14.30	de 4 sidste skoletimer
14.45-15.05	middag
15.05-17.00	fritid
17.00-18.50	1. læsetid
19.00-19.15	aftensmad
19.30-20.30	2. læsetid
20.30-21.45	fritid
21.45-22.00	sengetid
22.00-	slukkes alle lys

Forplejningen var særdeles god og rigelig - selv under de vanskelige forsyningsvilkår under og efter besættelsen. Ingen konstaterede væggtab – tværtimod. I den første ferie hjemme hos mor kunne denne konstatere, at sønnen ikke led nogen nød derovre ved Øresund.

Havregrøden var ens hver morgen i de tre år. Da jeg begyndte på skolen, kunne jeg ikke spise havregrød. Efter 14 dage spiste jeg to portioner hver morgen. Een gang om året fik vi til middagen en - sikkert veltillavet - forret, som hed sagoøl, en ret som var alles yndlingsaversion. Brødbakker og vandkaraffer blev den dag tømt på rekordtid for at hjælpe den påbudte portion på glad - men ellers var alt perfekt. Skolens økonoma hed da også Frøken Jensen.

Kamrene, vi boede i, var hverken store eller luksuriøse, fire servanter (med hver sit servantestel), fire uens senge,

fire klædeskabe, et lille bord til deling samt en kakkelovn udgjorde inventaret i et firemandskammer. Herudover var der plads til opklæbning af et par plakater (tegneren Christels elegante piger var populære i min tid). Men vi trivedes. Ja, værelset kunne endog - ved lidt ommøblering - danne rammen om et "kammersold" en lørdag aften omkring en af beboernes fødselsdag. Traktementet bestod sædvanligvis af wienerbrød fra bager Mørch skyllet ned med chokolade - eller krigstidens erstatning herfor - tilvirket af køkkenet.

Under krigen og i de første år efter stod kakkelovnen ubrugt hen på grund af forsyningsvanskelighederne. Det kunne om vinteren være koldt at stikke næsen op over dynen. Under den lange og hårde vinter i 1947 greb man - da vandet i vaskefadene frøs til is om natten - til at sende kosteleverne hjem med en uges lektiepensum. Den ufrivillige ferie blev af to-tre ugers varighed.

Lektor H. C. Nielsen (1883-1954). "Fede" var som økonomiinspektør leder af kostskolen 1.8.1921 - 30.6.1949. Det vil sige, at alle 75 drenge fra Thy har kendt denne særprægede personlighed, om hvem rektor P. O. Boisen i sin nekrolog (skolens årsberetning 1955) bl.a. skrev: "Lektor Nielsen levede sit lange og noget ensomme ungarleliv, omgivet af skiftende hold af ungdom, som han altid behandlede med sit særprægede, godlidende og ofte barokke lune, der vandt ham mange venner både blandt kolleger og elever." - Her ses Nielsen i sit rette element: Inspektion af terrænet uden for kostafdelingens hovedbygning.

Den samme Nielsen, som var cand. theol., underviste samtlige gymnasieklasser i religion. Også her blev skuespillet indlagt under evig oplæsning fra en bog om emnet. Når klokken ringede ud, standsede han brat, men var - efter sigende - ugen efter så hensynsfuld at

påbegynde lektionen fra begyndelsen af den sætning, som ugen før blev afbrudt så pludselig.

Den forestilling var de første par gange overordentlig grinagtig - og vor lollandske klassekammerat, hvis eneste uheld var, at han sad på forreste bænk lige ud for katederet, måtte i første time i den grad overgive sig til latteren, at lektor Nielsen uden anden grund i samtlige tre år var på nakken af den formastelige. Nielsen havde ikke observeret, at vi andre hin dag i august 1943 morede os i samme grad.

Da de tre år var omme ville vor ven sige pænt farvel til hr. Nielsen, som replicerede med følgende svada: "Farvel, Claus Gotfredsen. Fra nu af er det politiet, som afgør vore mellemværender."

Lektie læsningen foregik for de yngste alumners vedkommende på læsesal, medens II. og III. G'erne læste på deres egne værelser, hvor to eller tre boede sammen. (I I.G. havde man normalt fire-mands-værelser, men selv boede jeg det første år på værelse nr. 11, som var eneste fem-mandsværelse).

Ro og orden såvel i læsetiden som i fritiden blev overvåget af de på "alumnatet" boende fire lærere. Disse var hver især præceptor for et vist antal alumner. Om dette system kan vi igen lade en af de gamle årsberetninger tale:

"Præceptoren fører regnskabet for de Alumner, han har under sig, modtager Penge fra Hjemmet til Dækning af de nødvendige Udgifter, udsteder Rekvisitionssedler til de Handlende på Skolerekvisitter og andre Fornødenheder, udbetaler Ugepenge og Rejsepenge og hjemsender Regnskabet fire Gange aarligt. Han er i det hele taget Alumnens nærmeste Foresatte og brevveksler med Hjemmet om hans Forhold, hvis det gøres fornødent.

Da det af mange Grunde er meget uheldigt, at Alumnerne er i Besiddelse af Lommepege, om hvis Tilstedeværelse Alumnatslærerne intet ved, maa Skolen forlange strengt overholdt, at hverken Forældre eller andre tilsender Alumnerne Pengebeløb, større eller mindre, uden om Præceptor. Ønsker Forældrene, at deres Søn ved en eller anden Lejlighed skal have et vist Beløb udbetalt ud over Ugepengene, maa de sende Beløbet til Præceptoren og anmode ham om at udbetale det til den paagældende".

De nævnte ugepenge udgjorde i 1943:

0,50 kr. i I. G.

1,00 kr. i II. og III. G.

I forbindelse med rektorskifte 1. januar 1944 blev disse beløb, som der frit kunne disponeres over (!), fordoblet.

Planen for en hverdags forløb på skolen kan se stram ud, men alligevel er det min fornemmelse, at vi - efter datidens forhold - ikke følte os i alt for stramme tøjler. Disciplin krævedes til en vis grad, men der kunne godt skejes ud. Ituslåede ruder var således blot et spørgsmål om betaling - altså at "gerningsmanden" meldte sig til hr. Nielsen; så ringede han "bevidstløs" til glarmesteren. Det skete også den dag, da 14 af os i en rum tid med en tennisbold som fodbold forsøgte at ramme nogle små kælderruder. Det viste sig besværligt at nå op på tre knuste ruder. Men besværligt var det også at forklare episoden for det fædrene ophav, som undrede sig over, at der i den regnskabsbog, som jeg stadig er i besiddelse af, var anført følgende udgiftspost: "3/14 ituslået Rude - 52 øre".

Jacob Paludans roman om "generationen, der snublede i starten" - Jørgen Stein - tager sin start i "en lille by langt

borte”, Havnstrup, som dækker over Thisted. I en af mine første dansktimer hos lektor Erik Langer fik vi gennemgået Paludans forfatterskab med særlig vægt på nævnte roman. Angivelig fordi jeg kom fra nævnte lokalitet, blev jeg bedt om at udlægge romanens start i min fødeby.

Det blev ikke nogen udpræget succes. Jeg hæftede mig nemlig mest ved, at det stod anført, at amtsmandens have gik ned til stranden. Det måtte jeg - i overensstemmelse med de faktiske forhold, men af Langer tydeligt fremhævet som ganske uden litterær interesse - opponere imod.

Af interesse i nærværende forbindelse kan i øvrigt peges på, at amtmandssønnen Jørgen Stein i bogens start forsøger at slå en søndag i ”Havnstrup” ihjel, før han efter sommerferien skal forlade sit hjem og bosætte sig i Aalborg for at gå i gymnasiet.

Ja, set i forhold til hovedstadsområdet, som Rungsted lå i udkanten af, var Thisted ”en lille by langt borte”. Det gjaldt mere for 50-70 år siden end i dag.

Dengang var telefonen ikke hvermandseje og selv brugen af sådanne apparater var ikke hverdagskost. Transportmulighederne var færre og langsommere. Mulighederne for at følge familiens hverdag derhjemme var små, men influerede normalt ikke på tilværelsen og præstationerne på skolen.

1940-studerholdet.

Kulminationen på forbindelsen mellem Thy og Rungsted Statsskole var translokationen i juni 1940, hvor der blandt årets dimmitterende var 8 drenge fra Thy. På 1. række – siddende yderst til venstre – Søren Anker Møller (præst). På 2. række findes – som nr. 7 og 8 fra venstre Bent Høyer (læge) og Ib Frederiksen (jurist). På 3. række (10 studenter) står – som nr. 2 og 8 fra venstre – Alfred Nørsgaard (økonom) og Steen Antonsen (farmaceut). Endelig på bageste række (8 studenter) står – som nr. 2, 3 og 4 fra venstre – Sven-Helge Jacobsen (civilingeniør), Edvard Jensen (lærer) og Poul Schmitz (revisor). De pågældendes senere erhverv viser, at Thy-drengenes studentereksamen blev brugt som springbræt til gode videreuddannelser.

Men hvor hverdagen ændredes til katastrofe stillede det sig anderledes. En uskyldig ændring af faderens livsstilling fra den ene årsberetning til den næste dækkede over en begivenhed i 30’ernes Thisted, som jeg erindrer svagt. Her må det have været svært for to sønner at befinde sig i den anden ende af landet. Den mangeårige husmoder på skolen, Maud Myhre, kunne mange år senere bekræfte min formodning herom.

Det er mit indtryk, at ledelsen og lærerkollegiet på skolen var glade og tilfredse med ”bidragene” fra Thy. Der var opstået lidt af en tradition, og skolens rektor borede derfor - blandt andet ved henvendelse til overlærer Aage

Jørgensen, den daværende leder af realskolen i Thisted - også lidt i årsagen til, at strømmen af Thy-elever tog af i 40’erne. Ikke at det var vanskeligt for skolen at få alumnepladserne besat, men der var tilsyneladende gået lidt prestige i at bevare ”forretningsforbindelsen” med Thisted og Thy.

Bent Lyng – den sidste Thy-dreng på den lange liste i bilaget – sluttede den beskrevne epoke med en fornem studentereksamen i 1949. Bent Lyng – senere mangeårig praktiserende læge i Holstebro – satte også et fint punktum for tilførslen af Thylands fodbold ekspertise til Rungsted, idet han to gange var med til at

Det kan tilføjes, at skolens fodboldentusiast, lektor Harald Damgaard, tillige forventede, at der blandt nye elever ”deroverfra” var gode fodboldspillere, der kunne styrke skolens hold, som deltog i turneringen blandt de seks sjællandske kostskoler. Helt op i 40’erne talte lærerne på skolen med stor respekt om Dithmer Gramstrups tryllerier på kampholdet i årene 1927-31.

Det var helt naturligt, at ”leverancerne” fra Thy ophørte i 1947, da Thisted som nævnt fik sit kommunale gymnasium. Men at kurven var vigende op til 1947 skyldtes naturligvis ikke, at lysten til at fortsætte en vellykket skolegang på

realskolen med en gymnasiueuddannelse var forsvundet. Blot var der af en eller anden grund i begyndelsen af 1940’erne gået mode i også at søge kostskolen i Birkerød og til en vis grad også kostskolen Ve stjysk Gymnasium i Tarm.

Alle ældre danskere har en klar erindring om, hvor de befandt sig fredag den 4. maj 1945 om aftenen. Jeg befandt mig på Rungsted Statsskole, og jeg har ved tidligere lejlighed givet følgende beskrivelse af denne uforglemmelige aften:

I årene 1943-46 var jeg kostelev på Rungsted Statsskole. En fantastisk loyalitet gjorde, at alle kostelever under besættelsen frit kunne give sine sympatier for de allierede til kende og juble over meldingerne fra England om tyske nederlag. På store kort vandrede nipsenåle på alle fronter i den rigtige retning i de sidste besættelsesår.

Radiolytteriet intensiveredes i april og i de første dage af maj 1945, hvor det blev mere og mere klart, at det lakkede mod enden for tyskerne.

På skolen havde vi fast ”læsetid” fra kl. 17-18.50 og efter aftensmaden igen ”læsetid” fra kl. 19.30-20.30. I den lyse tid ophørte den sidste læsetid dog kl. 20.

Fredag den 4. maj 1945 var vi nogle, som efter den afkortede læsetid var gået ud på fodboldbanen bag elevfløjen for at spille lidt ”småbold”. Da klokken nærmede sig 20.30, gik jeg ind i dagligstuen for at høre de sidste nyheder fra England. Få minutter efter hørte jeg det kendte budskab fra London om tyskernes kapitulation i Holland, Nordvesttyskland og Danmark.

Dette budskab skulle straks bringes ud til kammeraterne på fodboldbanen. Skæbnen ville, at fodbolden trillede mig i møde, da jeg løb ind på banen igen. Jeg mente at kunne ordne to ting på én gang:

Bekendtgøre frihedsbudskabet og sende bolden tilbage til mine kammerater. Det kunne jeg også - men jeg sparkede skosnuden ned i jorden, og min højre sko var totalt ødelagt. Selv om sko dengang var en mangelvare, kunne det ikke ødelægge den aften, som jeg husker tydeligst af alle.

Få minutter efter drog vi syngende gennem Rungsteds villaveje, og da vi kom tilbage til skolen havde en del af vore skolekammerater, som boede "hjemme", sluttet sig til os. Alle blev bænket i spisesalen ved kaffebordet, økonoma Frk. Jensen havde fået galopkringler ud af ovnen, og der blev serveret ren kaffe (vores økonomi inspektør havde gemt nogle pund kaffe - "til den lejlighed, som jo måtte komme"). Rektor P. O. Boisen - kendt fra radioens engelskundervisning - tog sig af det højtidelige, vi andre af skrig, skrål og sang. Glæden var enorm. I kostskolens plan fra dengang står:

21.45-22.00 Sengetid

22.00 Alle lys slukkes

Den fredag aften blev der dispenseret for ikke så få timer, inden det sidste lys blev slukket."

Rungsted Gymnasium, som skolen nu hedder efter overgang til amtskommunalt regi, ophørte som kostskole i sommeren 1971 og holder i øvrigt nu til i store nye bygninger på Stadionalle i Vallerød. Den nye skole rummer plads til ca. 900 elever og her udklækkes hvert år 300 studenter og HF-elever. Rungsted private Realskole har overtaget bygningerne på Vallerød Banevej 23.

Alle lærere fra dengang, da drenge fra Thisted og Thy udgjorde en del af Rungsted Statsskoles hverdag, er forlængst borte. Men for skolens nuværende rektor, Leo Bresson, med hvem jeg i anledning af udarbejdelsen af denne artikel har haft en snak, stod det helt klart, at der i kostskoletiden havde været de her fremdragne "nære relationer" mellem skolen og Thy.

Rungsted-tiden ryster man ikke af sig. Den har på "kreditsiden" sat sig varige spor.

Dér blev basis for min videreuddannelse og erhvervsmæssige tilværelse lagt - og dér vandt jeg nære venner for livet.

Derfor ser jeg - som så mange andre "Rungsted-drenge" - med stor taknemlighed tilbage på årene på "Thisted Gymnasium" - da det lå ved Øresund.

Note: Professor Erling Bjøl - kalundborgdreng, som var kostelev 1934-37 - har erklæret Rungsted Stats skole sin kærlighed i kapitlet "Rungsteds lyksaligheder" i erindringsbogen "Set i bakspejlet" fra 1993. I Jul i Thy fra 1993 findes et kapitel - "Til bogen" - fra Eigil Steffensens bog "En enkelt til Rungsted" fra samme år. I bogens næste kapitel - som har bogens titel til overskrift - har forfatteren, som var min kontubernal på værelse nr. 11 i 1943-44, givet en vestervigdrenge version af et kostskoleophold på Rungsted Statsskole.

(Kilde: Historisk Årbog for Thy og Vester Hanherred 1995, side 25-37).

Fortegnelse over drenge fra Thy, som har frekventeret Rungsted Statsskole					
Opt. år	Navn	Hjemsted	Foreldrestatus (ved optagelsen)	Dimittentår	Sproglig (S) eller matema- tiker (M)
1922	Axel Kjeldgaard	Thisted	Handelsagent	1925	S
	Arne Smith	—	Købmand	—	S
	Knud Thomsen	—	Dyrlæge	—	S
1923	Johan Galster	—	Afd. overretssagf.	1928	M
1924	Erik Thomsen	—	Dyrlæge	1927	S
1925	Ludvig Hansen	—	Toldforvalter	1928	S
1927	Dithmer Gramstrup	—	Enkefrue	1931	S
1928	Peter Nissen	—	Snedkermester	1931	M
	Henry Norgaard	—	Snedkersvend	1931	M
	Svend Spørring	—	Postkontrollør	1931	M
1929	Mogens Gravesen	—	Lokomotivmester	1932	S
	Niels Søe	Skjoldborg	Husmand	1932	S
	Svend Aa. Lauritsen*	Vestervig	Købmand	1932	M
1930	René Christiansen	Thisted	Fhv. togfører	1933	S
1931	Karl Hedegaard	—	Tømmerhandler	1934	M
	Knud Verner Jensen	—	Hotelbestyrer	1934	M
	Helge Sørensen	—	Cykelhandler	—	M
1932	Eigil Andersen	—	Kommunekasserer	1935	S
	Olaf Hedegaard	Østerild	Førstelærer	1935	S

	Ove Jespersen	Thisted	Urmager	1935	S
	Lauritz Nielsen	Hurup	Vaskeriejer	1935	S
	Knud Hillers-Andersen	Thisted	Kæmner	1935	M
	Svend Hillers-Andersen	—	—	1935	M
	Erik Selmer	—	Skræddermester	—	M
1933	Ove Jensen	—	Repræsentant	1936	S
	Knud Jensen	—	Polititjænt	—	M
	Børge Jensen	Sjørring	Overportør	1936	M
	Erik Skinhøj	Thisted	Afd. overlærer	1936	M
1934	Willy Mortensen	—	Købmand	1937	S
	Ib Christensen	—	Overdyrlæge	1937	M
	Graves Petersen	—	Lærer	1937	M
1935	Gravs Lykke	Bedsted	Gårdejer	1938	M
1936	Knud Hedegaard	Østerild	Førstelærer	1939	M
1937	Søren Anker-Møller	Thorsted	Afd. præst	1940	S
	Ib Frederiksen	Thisted	Kommunelærer	1940	S
	Bent Høyer*	—	Direktør	1940	S
	Edvard Jensen	Sennels	Afd. gårdejer	1940	S
	Steen Antonsen	Thisted	Kommunelærer	1940	M
	Sven-Helge Jacobsen	—	Grosserer	1940	M
	Alfred Nørgaard	—	Snedker	1940	M
	Poul Schmitz*	—	Læge	1940	M
1938	Bent Anker-Møller	Thorsted	Afd. præst	1941	S
	Hans Gerhard Pedersen	Villerslev	Gårdejer	1941	S
	Svend Kloster	Thisted	Slagtermester	1941	M
	Knut Knudsen	—	Amisstuefuldm.	1941	M
1939	Ejnar Andersen	Nors	Afd. gårdejer	1942	S
	Karl Christian Andersen	Thisted	Smedemester	1942	M
	Peter Brandt*	—	Revisor	1942	M
	Bent Christensen	—	Blikkenslagermester	1942	M
	Erik Bjerre Christensen	—	Installatør	1942	M
	Jørgen Dybech*	—	Tandlæge	1942	M
	Jens-Jørn Kortegaard	—	Togfører	1942	M
	Børge Thomsen	Vang	Lærer	—	M
1940	Helge Anker-Møller	Klim	Præst	—	S
	Poul Nedergaard	Kaasstrup	Lærer	1943	S
	Helge Quortrup	Koldby	Apoteker	1943	S
	Benny Christensen	Thisted	Postkontrollør	1943	M
	Hans Peter Myrup	Tingstrup	Lærer	1943	M
1941	Henning Andersen (Bech)	Mulle v. Sennels	Husmand	1944	S
	Erik Klitgaard Kristensen	Thisted	Snedker	1944	S
	Knud Stausgaard	—	Lokomotivfører	1944	S
1942	Jørgen Jeasen	—	Togbetjent	1945	S
	Jørn Thomsen	Vang	Lærer	1945	S
1943	Niels Høve	—	Gårdejer	1946	S
	Eigil Steffensen	Vestervig	Arbejdsmand	1946	S
	Arne Ringgaard Pedersen	Thisted	Typograf	1946	M
1944	Bent Christensen*	—	Boghandler	1947	S
	Arne Larsen	Vang	Landmand	1947	S
	Jørgen Bendixen*	Thisted	Urmager	1947	M
	Henning Busch	—	Kvartermester	1947	M
	Erik Frost*	Østerild	Købmand	1947	M
	Vang Steen Larsen	Hørdum	Førstelærer	1947	M
1945	Henry Andersen	Thisted	Lagerforvalter	1948	M
1946	Tage Jylling	—	Værckfører	1949	M
	Bent Lynge Pedersen	—	Assurandør	1949	M

Et * markerer, at den pågældende ikke boede på kostskolen, men var indkvarteret privat i Rungsted.